

Brüsszel, 2021.7.19.
COM(2021) 404 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
Éves jelentés az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés 2020. évi végrehajtásáról

I. Bevezetés

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 214. cikkének (5) bekezdésével összhangban az EU 2014-ben elindította az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezést¹. Ez a jelentés az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés 2020. évi végrehajtásáról számol be. A 375/2014/EU rendelet² 27. cikkének (4) bekezdésével összhangban készült, amely előírja a Bizottságnak, hogy a rendelet végrehajtása terén tett előrehaladásról szóló éves jelentéseket nyújtson be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. és 2019. évi jelentések elérhetők online³.

A jelentés alapját a kezdeményezés szerinti tevékenységek végrehajtásának nyomonkövetési keretével összhangban gyűjtött és elemzett adatok képzik. E keretet a Bizottság és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség hozta létre és fogadta el. Utóbbi szervezet felel a kezdeményezés keretében végrehajtott legtöbb művelet igazgatásáért.

II. Célkitűzések és prioritások

A jelentésben ismertetett tevékenységek az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés végrehajtására irányuló, a 375/2014/EU rendelet 21. cikkének (3) bekezdésével összhangban elfogadott 2020. évi éves munkaprogramon⁴ alapultak. A költségvetésben 19 355 000 EUR-t különítettek el a kezdeményezés végrehajtására.

Az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés célja hozzájárulni a szükségleteken alapuló uniós humanitárius segítségnyújtási kapacitás erősítéséhez, amelynek célja az élet védelme, az emberi szenvedés megelőzése és enyhítése, valamint az emberi méltóság megőrzése, továbbá – különösen a katasztrófákra való felkészülés, a katasztrófakockázatok csökkentése, valamint a kárenyhítés, helyreállítás és fejlesztés közötti kapcsolat megerősítése révén – a sérülékeny vagy katasztrófa sújtotta harmadik országbeli közösségek kapacitásának és ellenálló képességének növelése. A kezdeményezés ugyanakkor lehetővé teszi az európai polgároknak, hogy tanúságot tegyenek a szükséglet szenvedők iránti szolidaritásukról azáltal, hogy részt vesznek az ezekben az országban végzett humanitárius tevékenységben.

III. A 2020-ban végrehajtott intézkedések

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 375/2014/EU rendelete (2014. április 3.) az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest létrehozásáról (az „EU segítségnyújtási önkéntesei” kezdeményezés) (HL L 122., 2014.4.24., 1. o.). A Bizottság 1398/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. október 24.) az önkéntesjelöltekre és az uniós segítségnyújtási önkéntesekre vonatkozó előírások meghatározásáról (HL L 373., 2014.12.31., 8. o.). A Bizottság 1244/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. november 20.) az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest létrehozásáról (az „EU segítségnyújtási önkéntesei” kezdeményezés) szóló, 2014. április 3-i 375/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 334., 2014.11.21., 52. o.).

² HL L 122., 2014.4.24., 1. o.

³ http://ec.europa.eu/echo/who/accountability/annual-reports_en

⁴ A Bizottság C(2020) 59 végrehajtási határozata (2020.1.13.) az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés finanszírozásáról és a 2020. évi munkaprogramjának elfogadásáról.

Az e jelentés III.1–III.4. szakaszában bemutatott intézkedések végrehajtásával az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökséget bízták meg, amely ezeket az intézkedéseket a Bizottság szolgálataival együttműködve hajtja végre⁵.

Az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség felel a pályázati felhívásokért, az ajánlattételi felhívásokért, a szerződéskezelésért, valamint a megfelelő költségvetési előirányzatoknak a Bizottság által elfogadott éves munkaprogramokkal összhangban történő végrehajtásáért. Az igazgatási műveletek tekintetében a Bizottság továbbra is közvetlenül felelős a partner- és önkéntes hálózat, valamint az online platform létrehozásáért és fenntartásáért, a kommunikációs tevékenységekért, továbbá az utólagos értékelésért.

III.1. Kiküldés

Az uniós segítségnyújtási önkénteseknek az EU-n kívüli országokban zajló humanitárius projektek keretében történő kiküldését jelentősen befolyásolta a Covid19-világjárvány 2020 márciusi kitörése. A polgárok mobilitásának korlátozása és a közösségi távolságtartás növelése érdekében számos országban elfogadott intézkedések akadályozták a folyamatban lévő és a tervezett tevékenységek többségének rendes végrehajtását. Sok esetben a résztvevők vagy nem tudtak kiutazni a saját lakhelyükről, vagy nehézséget jelentett számukra, hogy a kiküldési helyükről a saját országukba történő visszatéréshez utazási lehetőségeket találjanak.

A világjárvány kitörésekor egyes szervezeteknek mindazonáltal sikerült megszervezniük, hogy önkénteseik menetrend szerinti járatokon utazzanak haza a kiküldés helyéről, mások megállapodtak kiküldött önkénteseikkel, hogy azok a fogadó országban maradnak és a szállásukról dolgoznak, amíg lehetőség nem adódik hazaszállításukra. Mások önkénteseikkel egyetértésben úgy határoztak, hogy az utóbbiak továbbra is a kiküldési országban maradnak, mert a tevékenységek terveknek megfelelő végrehajtása továbbra is biztonságos és lehetséges.

Az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség útmutatást adott a résztvevő szervezeteknek az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés keretében végzett tevékenységekre gyakorolt pénzügyi és szervezeti következményekről, és szorosan figyelemmel kísérte a helyzetet. A hazaszállított uniós segítségnyújtási önkéntesek számára kivételesen megengedték, hogy kiküldési tevékenységeiket távolról, székhely szerinti országukból folytassák.

2020. január 1-je és 2020. december 31-e között 105 uniós segítségnyújtási önkéntest küldtek ki a 2018. és 2019. évi költségvetésből finanszírozott projektek keretében, ez alatt az időszak alatt továbbá 23 gyakornoki kihelyezésre került sor a szervezetek uniós központjaiban. További információ az érintett projektek és szervezetek típusairól a következő weboldalon található: https://webgate.ec.europa.eu/echo/eu-aid-volunteers_en/.

A kezdeményezés indulása óta 322 online önkéntesi megbízást tettek közzé, ebből 117-et 2020-ban. A leggyakrabban igényelt feladatok a fordítás, a lektorálás és a kommunikációs tevékenységek támogatása volt.

⁵ A Bizottság és az EACEA közötti feladatmegosztás az *Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökségre ruházott hatáskörökről* szóló, 2013. december 18-i C(2013) 9189 bizottsági határozaton alapul az olyan feladatok tekintetében, amelyek mindenekelőtt az uniós költségvetésben szereplő előirányzatok és az EFA-allokációk felhasználását érintő uniós oktatási, audiovizuális és kulturális programok végrehajtásához kötődnek.

A Covid19-világjárvány időtartama és hatása miatt az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezést nem lehetett a rendelet követelményeinek megfelelően és észszerű időn belül végrehajtani. A kiküldésre irányuló 2020. évi, 2020 áprilisában közzétett pályázati felhívást ezért törölték.

A Covid19-világjárvány miatt az Ügynökség engedélyezte a projektek számára, hogy kivételesen a felhívásban előírt maximális időtartamot meghaladó hosszabbítást kérjenek, legfeljebb 36 hónap időtartamra. 2020-ban ezeket a meghosszabbításokat főként a 2018. évi költségvetésből finanszírozott projekteknek ítélték oda.

III.2. Technikai segítségnyújtás és kapacitásépítés

Az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés finanszírozásával támogatott kapacitásépítési és technikai segítségnyújtási projektek⁶ megerősítik az uniós segítségnyújtási önkénteseket kiküldeni kívánó szervezetek kapacitásait, és biztosítják, hogy a szervezetek megfeleljenek a kezdeményezés által kidolgozott szabványoknak és eljárásoknak.

2020-ban nem terveztek közzétenni technikai segítségnyújtásra és a kapacitásépítésre vonatkozó pályázati felhívást.

A Covid19 helyzet hatással volt a folyamatban lévő projektekre, és sok tevékenységüket online eseményekké kellett átalakítani. Ami a kiküldési projekteket illeti, a felhívásban előírt maximális időtartamot meghaladó meghosszabbításokat engedélyeztek.

Összességében a 2015–2019 közötti pályázati felhívások eredményeként 32 kapacitásépítési projekt és 13 technikai segítségnyújtási projekt részesült finanszírozásban, ezekben 440 kedvezményezett/projektpartner vett részt.

III.3. Akkreditáció

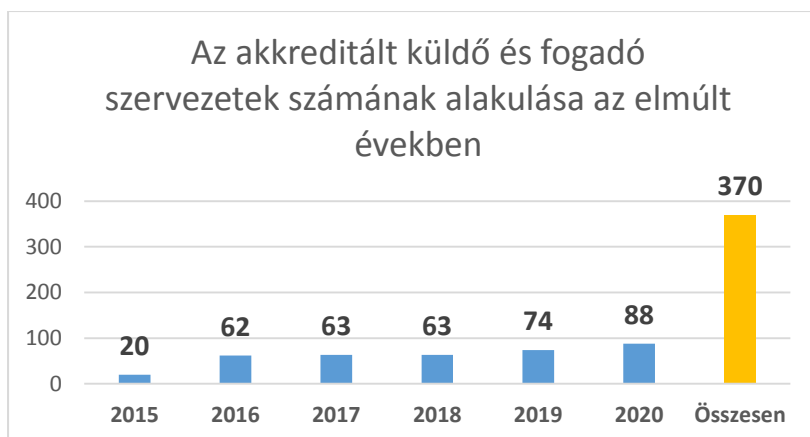
Az uniós segítségnyújtási önkénteseket kiküldeni kívánó szervezeteknek akkreditációt kell szerezniük az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés akkreditációs mechanizmusa alapján küldő vagy fogadó szervezetekként. Az akkreditáció során azt vizsgálják, hogy a részt vevő szervezetek képesek-e alkalmazni az önkéntesek irányítására vonatkozó normákat az önkéntesek kiküldése előtt és alatt.

2015-ben nyílt pályázati felhívást tettek közzé, amely 2020. szeptember 30-ig lehetővé tette a kérelmek folyamatos benyújtását⁷. 2020 végéig 370 küldő és fogadó szervezet akkreditációjára került sor (74 küldő és 296 fogadó szervezet), ami lehetőséget adott arra, hogy több EU segítségnyújtási önkéntest küldjenek ki.

A lenti ábra a 2015 és 2020 között akkreditált szervezetek számát mutatja.

⁶ A 375/2014/EU rendelet 10. és 15. cikke.

⁷ <https://eacea.ec.europa.eu/sites/eacea-site/files/certification-call-announcement-012115.pdf>

III.4. Képzési program

Az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés képzési programja az 1398/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben meghatározott kompetenciakeretre épül, és kombinált oktatási megközelítés révén valósul meg, online felkészítő és frontális osztálytermi oktatási modulokkal, beleértve a kötelező és a szabadon választott képzési modulokat is, valamint egy forgatókönyv-alapú helyszíni gyakorlatot⁸.

A korábbi keretszerződés 2020 tavaszi lejártja miatt 2019-ben új pályázati felhívást tettek közzé, az új keretszerződést pedig 2020 júniusában írták alá az ICF társaság által vezetett képzési szolgáltatói konzorciummal.

Az uniós segítségnyújtási önkéntesek képzésének 2020. évi első és egyetlen ciklusára február 17. és 29. között került sor az olaszországi Pisában, a Scuola Universitaria Superiore Pisa, Sant'Anna, a képzési konzorcium egyik partnerének szervezésében. Ötvennégy önkéntesjelöltet (kezdő és tapasztalt, 10 férfi és 44 nő) képezték ki három csoportba osztva. A tanfolyamokat angol nyelven tartották, és az összes önkéntesjelölt sikeresen teljesítette a képzést.

A képzési tevékenységeket ezután felfüggesztették. Eredetileg azt remélték, hogy 2020 szeptemberében folytatódhat a személyes képzés, de az EU számos tagállamát érintő lezárások, utazási korlátozások és karanténelőírások miatt le kellett mondani azt. Tekintettel arra, hogy a 2020. évi kiküldésre irányuló felhívást törölték, 2021-ben és 2022-ben nem kell 600 új önkéntesjelöltet kiképezni. Ha a helyzet megengedi, a 2019. és a 2020. évi felhívásra jelentkező 1 200 önkéntesjelölt számára előírányzott teljes képzésből a 2019. évi felhívás fennmaradó önkénteseinek képzésére sor kerülhet 2021 végén.

IV. Támogató intézkedések

A támogató intézkedésekre rendelkezésre álló költségvetés a kommunikációs és láthatósági tevékenységeket, valamint az EU segítségnyújtási önkéntesei platformjának karbantartását és ügyfélszolgálatát fedezi. A költségvetés 2020-ban kivételesen egy utólagos értékelő tanulmányra is kiterjedt.

⁸ Az 1244/2014/EU végrehajtási rendelet II. melléklete.

2020 tavaszára egy önkéntességi esemény volt tervbe véve, azonban le kellett mondani azt. Az önkéntesmunka-ajánlatok közzétételét kísérő egyéb tervezett népszerűsítő tevékenységekre és további tájékoztatás megszervezésére szintén nem kerülhetett sor, mivel a nagyszabású eseményeket (például az Európai Fejlesztési Napokat) törölték, és az önkéntesmunka-ajánlatok közzétételét felfüggesztették. Az önkéntesek helyzetéről és a program folytatásáról három hírlevelet tettek közzé a Bizottság honlapján, illetve küldtek el a levelezőlistára (2020. február, május és december).

2020-ban kilencven új helyszíni történetet tettek közzé az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest platformján. Továbbra is a platformot fogják használni 2021-ben az önkéntesmunka-ajánlatok és történetek közzétételére, amíg más eszközöket nem dolgoznak ki az Európai Szolidaritási Testület keretében (https://europa.eu/youth/euaidvolunteers_hu).

A 375/2014/EU rendelet 27. cikke előírja, hogy a Bizottságnak legkésőbb 2021. december 31-ig a hétéves pénzügyi végrehajtási időszakra vonatkozó utólagos értékelő jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezés végrehajtásáról. Az értékelő tanulmány elkészítésére 2020 tavaszán kiválasztották a vállalkozót, és a munka 2020 augusztusában elkezdődött. A Bizottság a zárójelentés tervezetét 2021 februárjában kapta meg, és az az utólagos értékelő jelentés elkészítéséhez fel fogja használni.

V. Következtetések és további teendők

Az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest végrehajtását 2020 tavaszán váratlanul fel kellett függeszteni a Covid19-világjárvány kitörése miatt. Az utazási lehetőségekkel és a munkafeltételekkel kapcsolatos bizonytalanságok miatt csak nagyon kevés kiküldés folytatódott, sokat pedig távolról végeztek el. Az utazási korlátozások, a karanténelőírások és a tesztelési kapacitás hiánya akadályozták a személyes képzések költséghatékony és biztonságos megszervezését.

2020 végéig a képzések nem indultak újra, és a folyamatban lévő világjárvány hatásaival kapcsolatos, továbbra is fennálló bizonytalanság miatt nem terveztek új tevékenységeket. Ezért a kiküldésre irányuló 2020. évi pályázati felhívást törölték, így csak a 2018-ban és 2019-ben kiválasztott projektek uniós önkéntesei folytattak bizonyos tevékenységeket. Összességében a 2020-ra elkülönített költségvetésből 16,9 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot és 14,2 millió EUR kifizetési előirányzatot nem lehetett felhasználni, ezeket átcsoportosították az EU költségvetésének 4. fejezetében szereplő egyéb programokba.

A kezdeményezés indulása óta 370 szervezetet akkreditáltak. Ezek közül számos szervezetet további három évre újra akkreditáltak, és ez a folyamat 2021-ben folytatódni fog a 2018-ban akkreditált és a kiküldési projektekben továbbra is aktív szervezetekkel. Az akkreditációs felhívás 2020 szeptemberében lejárt, és az Európai Szolidaritási Testület keretében 2021-ben lehet új minőségi védjegy iránti kérelmeket benyújtani.

2020 decemberében politikai megállapodás született a jogalkotók között az Európai Szolidaritási Testületről szóló megújított jogszabályról, amely magában foglalja a humanitárius segítségnyújtás területét is, és 2021-től felváltja az EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezést.